
การลงโทษที่เหมาะสมกับบุตร : การวิเคราะห์เชิงลึก
ในมุมมองทางกฎหมายและจริยธรรม
Reasonable Chastisement of Children: An In-depth Analysis
of Legal and Ethical Perspectives

จันทราทิพย์ สุขุม^{1*}/ นงลักษณ์ อานี²

Juntratip Sukhum/ Nonglak Arnee

¹คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Faculty of Law, Thaksin University

²สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

Laws Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Phetchabun Rajabhat University

*Corresponding Author

ได้รับบทความ : 15 ตุลาคม 2567
ปรับปรุงแก้ไข : 18 ธันวาคม 2567
ตอบรับตีพิมพ์ : 25 ธันวาคม 2567

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามุมมองทางกฎหมายและจริยธรรมตลอดจนการเปรียบเทียบเกี่ยวกับการลงโทษบุตรในประเทศไทย และในต่างประเทศ ได้แก่ สวีเดน สกอตแลนด์ ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ มาเลเซีย และสหรัฐอเมริกา และเสนอแนวทางการลงโทษบุตรที่เหมาะสมที่สุดคล้องกับบริบททางสังคมของประเทศไทย โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเน้นการวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารและกฎหมายต่าง ๆ ผลการวิจัยพบว่า การลงโทษบุตรในประเทศไทยภายใต้

มาตรา 1567 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งอนุญาตให้ลงโทษบุตรตามสมควร พบว่าคำว่า “ตามสมควร” ยังขาดความชัดเจนและอาจเปิดโอกาสให้มีการใช้ความรุนแรงเกินควรกับบุตร ในขณะที่สวีเดนและสกอตแลนด์เน้นห้ามการลงโทษทางกายเพื่อปกป้องสิทธิและศักดิ์ศรีของเด็กตามมาตรฐานสากล สำหรับสิงคโปร์และมาเลเซียยังคงอนุญาตให้มีการลงโทษทางกายแต่รักษาสอดคล้องระหว่างการลงโทษและสวัสดิภาพของเด็ก ส่วนสหรัฐอเมริกามีทั้งอนุญาตให้มีการลงโทษและห้ามอย่างเข้มงวดจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบประเทศไทยกับประเทศข้างต้นจึงมีความแตกต่างอย่างมากในแนวทางการลงโทษบุตร อย่างไรก็ตาม เมื่อคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสิ่งสำคัญที่สุดตามมาตรฐานสากล มุมมองทางจริยธรรม แนวทางที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ และข้อค้นพบจากงานวิจัยที่ว่า การลงโทษทางร่างกายอาจทำลายศักดิ์ศรีของเด็ก ทำลายสุขภาพจิต และนำไปสู่ความก้าวร้าว พฤติกรรมต่อต้านสังคม และความเป็นอยู่ที่ดีทางจิตใจที่ลดลง งานวิจัยนี้จึงเสนอให้มีการปรับปรุงกฎหมายไทยให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล เพื่อปกป้องเด็กจากความรุนแรงทุกรูปแบบ และส่งเสริมวิธีเลี้ยงดูที่ไม่ใช้ความรุนแรง ซึ่งจะช่วยให้เกิดการพัฒนากฎหมายและแนวปฏิบัติที่เหมาะสมยิ่งขึ้นในสังคมไทย

คำสำคัญ : การลงโทษตามสมควร, การลงโทษทางร่างกาย, สิทธิเด็ก, การปฏิรูปกฎหมาย, มุมมองทางจริยธรรม

Abstract

This research article has objectives to study the legal and ethical perspectives, as well as to compare the parental punishment in Thailand and other countries, including Sweden, Scotland, the Philippines, Singapore, Malaysia, and the United States of America. And recommend the appropriate methods of disciplining children that align with the social

context of Thailand. By using the qualitative research, which focusing on content analysis of documents and various laws. The research findings reveal that in Thailand, under Section 1567 of the Civil and Commercial Code, which allows for “reasonable” punishment of children, the term “reasonable” lacks clarity and may open the door to excessive violence against children. In Sweden and Scotland, they emphasize prohibiting corporal punishment to protect children's rights and dignity in accordance with international standards. For Singapore and Malaysia, they continue to allow corporal punishment but strive to balance the discipline with children welfare. The United States of America, they have a mixed approach, with some states permitting corporal punishment and others enforcing strict bans. However, when it considers to highest interests of children along with the international standard, ethical point of view, guidelines from foreign countries and the findings of research found out that that corporal punishment could harm a child’s dignity, mental health, and lead to aggression, antisocial behavior, and psychological well-being reduction, this research proposes amending of Thai laws to align with international standards. To protect children from all forms of violence and promote the non-violent parenting methods, which will contribute to the development of more appropriate legal frameworks and practices in Thai society.

Keywords: Reasonable Chastisement, Corporal Punishment, Children’s Rights, Legal Reform, Ethical Perspectives

บทนำ

สภาพัฒนาการของไทย “รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี” สะท้อนถึงค่านิยมดั้งเดิมในการเลี้ยงดูบุตร โดยเชื่อว่าการเฆี่ยนตีเป็นวิธีการสอนให้เด็กเคารพกฎและปรับปรุงพฤติกรรม (Durrant & Ensom, 2012) แนวคิดนี้ได้รับการสนับสนุนในอดีตทั้งทางวัฒนธรรมและกฎหมาย เช่น มาตรา 1567 ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ให้สิทธิผู้ปกครองลงโทษบุตรตามสมควรเพื่อการว่ากล่าวสั่งสอน การลงโทษทางร่างกายจึงถูกมองว่าเป็นสิ่งจำเป็นในการอบรมเลี้ยงดู เพื่อปรับปรุงพฤติกรรมและพัฒนาคุณธรรมของเด็ก (Durrant, 2016) อย่างไรก็ตาม การตระหนักถึงสิทธิเด็กที่เพิ่มขึ้นในศตวรรษที่ 20 ได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงกฎหมายในหลายประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ในปี 1989 (United Nations Convention on the Rights of the Child, UNCRC) โดยอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กได้กำหนดให้ประเทศสมาชิกมีหน้าที่ในการปกป้องเด็กจากการถูกลงโทษทางร่างกาย โดยเน้นย้ำว่าการลงโทษทางร่างกายขัดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กและเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน (United Nations, 1989) หลักการดังกล่าวกระตุ้นให้หลายประเทศเริ่มจำกัดหรือห้ามการใช้ความรุนแรงในการลงโทษเด็ก ซึ่งรวมถึงการห้ามการลงโทษทางร่างกายทั้งในบ้านและโรงเรียน (Global Initiative to End All Corporal Punishment of Children, 2021) ปัจจุบันมี 62 ประเทศทั่วโลกได้ห้ามการลงโทษทางร่างกายแก่เด็ก (ปณณวัชร อภิชาติเฉลิมรัฐ, 2563) แต่บางประเทศยังคงอนุญาตให้มีการลงโทษตามสมควร เช่น สหรัฐอเมริกา ในขณะที่บางประเทศที่ปฏิรูปกฎหมายโดยห้ามการลงโทษทางร่างกายแก่เด็กได้ทุกกรณี เช่น ประเทศสวีเดน และสกอตแลนด์ ที่ยึดถือหลักประโยชน์สูงสุดของเด็กคือสิ่งสำคัญที่สุด

ในภูมิภาคอาเซียนที่มีความซับซ้อนทางวัฒนธรรม ประเพณี และศาสนา แนวคิดเรื่องการลงโทษตามสมควรก็ยังคงได้รับการยอมรับ เช่น ประเทศไทย มาเลเซีย และสิงคโปร์ ที่ยังคงอนุญาตให้มีการลงโทษทางร่างกายโดยให้เหตุผลว่าเป็นการลงโทษที่สมควร (Tan, 2018) ขณะที่บางประเทศ เช่น ฟิลิปปินส์ ได้เริ่มปฏิรูปกฎหมายเพื่อห้ามการลงโทษทางร่างกายและคุ้มครองสิทธิเด็ก (UNICEF, 2020) ดังนั้น ข้อถกเถียงเกี่ยวกับ

ขอบเขตของการลงโทษตามสมควรยังคงดำเนินอยู่ต่อไป เนื่องจากหลายประเทศในภูมิภาคอาเซียนให้ความสำคัญกับอำนาจของผู้ปกครอง ในขณะที่แรงกดดันจากองค์การสหประชาชาติ และกลุ่มสนับสนุนสิทธิเด็กมีมากขึ้น (Lenta, 2012) ฉะนั้น การปรับเปลี่ยนกฎหมายการลงโทษเด็กจึงเป็นการสะท้อนถึงความขัดแย้งระหว่างแนวคิดดั้งเดิมเกี่ยวกับการลงโทษเด็กและแนวคิดสากลที่ให้ความสำคัญกับประโยชน์สูงสุดของเด็ก (Gershoff & Grogan-Kaylor, 2016)

ในประเทศไทยการลงโทษเด็กตามสมควรได้รับการยอมรับทั้งทางกฎหมายและวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มาตรา 1567 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งให้อำนาจแก่ผู้ปกครองในการลงโทษบุตร “ตามสมควร” เพื่อการอบรมสั่งสอน อย่างไรก็ตาม คำว่า “ตามสมควร” ยังขาดความชัดเจน และอาจเปิดช่องให้มีการตีความที่แตกต่างกัน ซึ่งส่งผลให้เกิดความเสี่ยงต่อการใช้ความรุนแรงเกินควร ในเชิงจริยธรรม แนวคิดดั้งเดิมของไทย เช่น สุภาษิต “รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี” ยังคงมีอิทธิพลต่อการเลี้ยงดู แต่กลับขัดกับหลักสิทธิมนุษยชนสากล ซึ่งเน้นการคุ้มครองสิทธิเด็กให้ปลอดจากความรุนแรง ตามที่ระบุไว้ใน อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (UNCRC, 1989) โดยเฉพาะในข้อ 19 ที่กำหนดให้รัฐภาคีปกป้องเด็กจากการถูกทำร้ายทั้งทางร่างกายและจิตใจ

ดังนั้น การศึกษามุมมองทางกฎหมายและจริยธรรมในการลงโทษเด็กในประเทศไทยจึงมีความสำคัญ เพื่อสร้างแนวทางที่ชัดเจนในการคุ้มครองสิทธิเด็ก ป้องกันความรุนแรง และส่งเสริมการเลี้ยงดูที่ไม่ใช้ความรุนแรง ซึ่งจะช่วยให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและหลักประโยชน์สูงสุดของเด็ก (The Best Interest of the Child) ซึ่งจะช่วยให้ผู้ปกครองมีความรับผิดชอบในการเลี้ยงดูที่ไม่ส่งผลกระทบในทางลบต่อการพัฒนาการของเด็ก (UNICEF, 2014)

สำหรับบทความนี้ “บุตร” หรือ “เด็ก” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส ทั้งนี้ ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และตามนิยามในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child, Article 1) ขณะที่ “การลงโทษทางร่างกาย”

(corporal punishment) หมายถึง การใช้กำลังทางกายภาพโดยมีเจตนาทำให้เด็กเจ็บปวดหรือไม่สบาย ไม่ว่าจะมากหรือน้อยก็ตาม ซึ่งมักเกี่ยวข้องกับการตี เช่น การตบ การเขี่ย หรือการใช้วัตถุ เช่น แส้ ไม้ เข็มขัด รองเท้า เป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมถึงการกระทำอื่น ๆ เช่น การเตะ การหยิก การดึงผม การบิดหู การบังคับให้อยู่ในท่าทางไม่สบาย หรือการลงโทษด้วยการบังคับให้กลืนสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ เช่น สบู่ เครื่องเทศ รสเผ็ดร้อน ซึ่งนิยามนี้สอดคล้องกับคำอธิบายของคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติ (UN Committee on the Rights of the Child, 2006)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษามุมมองทางกฎหมายและจริยธรรมเกี่ยวกับการลงโทษบุตรในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษามุมมองทางกฎหมายและจริยธรรมในการลงโทษบุตรในต่างประเทศ โดยใช้กรณีศึกษาประเทศที่ห้ามการลงโทษทางร่างกาย ได้แก่ สวีเดน สกอตแลนด์ ฟิลิปินส์ และประเทศที่อนุญาตให้ลงโทษบุตร คือ ประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย สหรัฐอเมริกา
3. เพื่อเปรียบเทียบมุมมองทางกฎหมายและจริยธรรมในการลงโทษบุตรระหว่างประเทศไทยและต่างประเทศ
4. เพื่อเสนอแนวทางการลงโทษบุตรที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงหลักสิทธิเด็ก และสอดคล้องกับบริบททางสังคมของประเทศไทย

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง “การลงโทษที่เหมาะสมกับบุตร: การวิเคราะห์เชิงลึกในมุมมองทางกฎหมายและจริยธรรม” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดการลงโทษที่สมควร ทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดูและการลงโทษเด็ก งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มุมมองด้านกฎหมายและจริยธรรมของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติ (The UN Convention on the Rights

of the Child: UNCRC) ประเทศที่ห้ามการลงโทษทางกายแก่บุตร ประกอบด้วยประเทศ สวีเดน สกอตแลนด์ และฟิลิปปินส์ รวมถึงประเทศที่ยังคงอนุญาตให้มีการลงโทษทางกายแก่บุตร ได้แก่ สิงคโปร์ มาเลเซีย สหรัฐอเมริกา และประเทศไทย เพื่อประกอบ การวิเคราะห์และอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดการลงโทษที่สมควร

แนวคิดเรื่อง “การลงโทษที่สมควร” (Reasonable Chastisement) เป็นข้อแก้ต่าง ทางกฎหมายที่อนุญาตให้พ่อแม่หรือผู้ปกครองใช้การลงโทษทางกายกับบุตรได้โดยไม่ถือ ว่าเป็นการทารุณกรรมหรือผิดกฎหมาย ตราบใดที่การลงโทษนั้นไม่รุนแรงเกินไปและ สมเหตุสมผล กฎหมายดังกล่าวเกิดขึ้นในยุควิกตอเรีย โดยมีคดีสำคัญคือ R v Hopley ในปี 1860¹ หลักการสำคัญจากคดีนี้คือการอ้างสิทธิในการลงโทษเด็กอย่างสมเหตุ สมผลจะต้องไม่เป็นการกระทำที่ทำได้ (1) เพื่อความพึงพอใจส่วนตัวหรือความโกรธ (2) เกินขอบเขตและรุนแรงเกินควรในระดับใดระดับหนึ่ง (3) ยึดเยื้อเกินกว่าที่เด็กจะทนได้ หรือ (4) ใช้เครื่องมือที่ไม่เหมาะสมและอาจก่อให้เกิดอันตรายถึงชีวิตหรือทำให้ร่างกาย บาดเจ็บ (Elliott & Quinn, 2016) ซึ่งถือเป็นการแยกแยะระหว่างการทำร้ายร่างกาย ที่ผิดกฎหมายและการลงโทษทางกายที่พ่อแม่มีสิทธิทำได้ (Hickman & Rose, n.d.) แนวคิดนี้ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายในสังคมตะวันตกในช่วงศตวรรษที่ 19

อย่างไรก็ตาม ในช่วงกลางศตวรรษที่ 20 ทศนคติทางสังคมและกฎหมาย เริ่มเปลี่ยนแปลงไป โดยศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป เริ่มมองว่าการลงโทษทางกายละเมิด สิทธิเด็ก ทำให้หลายประเทศปรับเปลี่ยนกฎหมาย ตัวอย่างเช่น ในปี 1979 สวีเดน

¹ คดี R v Hopley (1860) เกี่ยวข้องกับการที่ครู Thomas Hopley ใช้การลงโทษทางร่างกายกับ นักเรียนชายซึ่งส่งผลให้เด็กเสียชีวิต Hopley อ้างว่าการลงโทษมีวัตถุประสงค์เพื่อสั่งสอนเด็กตามสิทธิ ของผู้สอน แต่ศาลอังกฤษตัดสินว่าการลงโทษที่เกินขอบเขตจนทำให้เสียชีวิตนั้นเป็นการกระทำที่ ผิดกฎหมาย Hopley ถูกตัดสินว่ามีความผิดฐานฆ่าคนตายโดยประมาท คดีนี้เป็นจุดเริ่มต้นของ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติในสังคมเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงในการอบรมเด็ก และมีผลต่อการปฏิรูป กฎหมายในเวลาต่อมา

เป็นประเทศแรกที่ยกเลิกการลงโทษทางกายในทุกกรณี ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในหลายประเทศตะวันตก (Council of Europe, 2001) การลงโทษที่สมควรถูกมองว่าเป็นส่วนหนึ่งของการสั่งสอนบุตรให้มีวินัย แต่ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขว่าการลงโทษนั้นจะไม่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดทางร่างกายและจิตใจอย่างเกินควรต่อเด็ก อย่างไรก็ตาม คำว่า "สมควร" นั้นยังคงคลุมเครือและต้องขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของศาล โดยพิจารณาจากหลายปัจจัย เช่น อายุของเด็ก ลักษณะและความถี่ของการลงโทษ และความเหมาะสมของการลงโทษเมื่อเทียบกับการกระทำของเด็ก เช่น การลงโทษด้วยความรุนแรงหรือการใช้วัตถุ เช่น เข็มขัด ถือเป็นการละเมิดขอบเขตของการลงโทษที่สมควร และถือว่าเป็นการทำร้ายร่างกายที่ผิดกฎหมาย (Law Society of Scotland, n.d.)

ในภูมิภาคอาเซียน การลงโทษทางกายยังคงได้รับการยอมรับในหลายประเทศ โดยถูกมองว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการรักษาวินัยในครอบครัว ตัวอย่างเช่น ในมาเลเซียและสิงคโปร์ ยังคงอนุญาตให้มีการลงโทษทางกายภายใต้ข้อก้ำกัต่างนี้ โดยอ้างว่าเป็นวิธีการที่จำเป็นในการรักษาระเบียบในครอบครัว (Tan, 2018) อย่างไรก็ตาม ประเทศอย่างฟิลิปปินส์ได้เริ่มปฏิรูปกฎหมายเพื่อห้ามการลงโทษทางกายในครอบครัวและโรงเรียน ซึ่งสะท้อนถึงความเคลื่อนไหวในการคุ้มครองสิทธิเด็ก (UNICEF, 2020) ถึงแม้ว่าประเทศต่าง ๆ ในอาเซียนจะมีความแตกต่างกันในเรื่องการลงโทษทางกาย แต่แรงกดดันจากองค์การสหประชาชาติ (UNCRC) ได้ส่งเสริมให้เกิดการปรับปรุงกฎหมายในภูมิภาค (Gershoff & Grogan-Kaylor, 2016)

ในประเทศไทย แนวคิดเรื่องการลงโทษที่สมควรฝังรากลึกในวัฒนธรรมและกฎหมาย โดยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1567 อนุญาตให้พ่อแม่สามารถลงโทษบุตรได้ตามสมควร ซึ่งสอดคล้องกับค่านิยมดั้งเดิม เช่น สุภาษิตไทย "รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี" แม้ว่าประเทศไทยจะยังคงยึดมั่นในแนวทางนี้ แต่ด้วยแรงกดดันจากสังคมระหว่างประเทศที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการที่ไทยเป็นภาคีสมาชิกของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (UNCRC) ทำให้เกิดข้อถกเถียงเรื่องการยกเลิกการลงโทษทางกายในบ้านและ

โรงเรียน รวมถึงมีความพยายามจากกลุ่มสิทธิเด็กในการผลักดันให้มีการแก้ไขกฎหมายให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลดังกล่าว (UNICEF, 2014)

2. ทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดูและการลงโทษเด็ก

ทฤษฎีการลงโทษและการเลี้ยงดูมีบทบาทสำคัญในการทำความเข้าใจผลกระทบของการลงโทษต่อพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กในระยะสั้นและระยะยาว การวิเคราะห์ดังกล่าวจะช่วยกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการเลี้ยงดูโดยคำนึงถึงความสมดุลระหว่างการลงโทษและการพัฒนาเด็ก

2.1 ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมและการลงโทษพฤติกรรมนิยมเน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผ่านการลงโทษอย่างต่อเนื่องและทันที โดย B.F. Skinner ระบุว่า การลงโทษสามารถลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้เมื่อใช้อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตาม การลงโทษที่เกินพอดีอาจก่อให้เกิดผลข้างเคียง เช่น ความกลัว ความกังวล หรือความก้าวร้าว (Lerman & Vorndran, 2002) ดังนั้น การลงโทษต้องทำด้วยความระมัดระวังและอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม (Gershoff & Grogan-Kaylor, 2016)

2.2 ทฤษฎีความผูกพัน John Bowlby เน้นว่าความผูกพันที่มั่นคงระหว่างพ่อแม่และลูกมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาอารมณ์ของเด็ก การลงโทษที่รุนแรงอาจทำลายความผูกพันนี้และนำไปสู่ความไม่มั่นคงทางอารมณ์ การเลี้ยงดูที่ส่งเสริมความผูกพันที่ดีจะช่วยสร้างพฤติกรรมที่ดีและความมั่นคงทางอารมณ์ในระยะยาว (Ainsworth, 1979)

2.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม Albert Bandura เสนอว่าการเรียนรู้ของเด็กเกิดขึ้นจากการเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลที่มีอำนาจ เช่น พ่อแม่ หากเด็กได้รับการลงโทษทางกาย พวกเขาอาจเรียนรู้ที่จะใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา ทฤษฎีนี้แนะนำให้หลีกเลี่ยงการใช้ความรุนแรงในการลงโทษ เนื่องจากพฤติกรรมเหล่านี้จะส่งผลต่อการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กในอนาคต (Gershoff, 2013)

2.4 ทฤษฎีด้านจริยธรรมในการเลี้ยงดู ทฤษฎีจริยธรรมเน้นว่าการเลี้ยงดูควรเคารพในศักดิ์ศรีและสิทธิของเด็ก การลงโทษทางกายถือเป็นการละเมิดหลักจริยธรรมหลายประการ เช่น จริยธรรมแบบหน้าที่นิยม (Deontological Ethics) ที่เชื่อว่า

พ่อแม่มีหน้าที่เคารพในศักดิ์ศรีของเด็ก จริยธรรมแบบประโยชน์นิยม (Utilitarianism) เชื่อว่าการกระทำใดที่ก่อให้เกิดความสุขในระยะยาวควรได้รับการส่งเสริม การลงโทษทางกาย อาจสร้างผลกระทบทางจิตใจในระยะยาว ซึ่งขัดต่อหลักการนี้ นอกจากนี้ จริยธรรม คุณธรรม (Virtue Ethics) เน้นการพัฒนาคุณธรรม เช่น ความเมตตาและความอดทน ในทั้งพ่อแม่และลูก ส่วนจริยธรรมการดูแล (Ethics of Care) มุ่งเน้นความสัมพันธ์และความเข้าใจในความต้องการของเด็ก การลงโทษทางกายมักขัดต่อเป้าหมายในการสร้างความมั่นคงทางอารมณ์ (Gilligan, 1982)

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเกี่ยวกับการลงโทษทางกายและผลกระทบต่อพฤติกรรมของเด็ก มีการศึกษาอย่างกว้างขวางทั้งในและต่างประเทศ โดยมีการมุ่งเน้นไปที่ผลกระทบทางจิตวิทยา อารมณ์ และพฤติกรรม รวมถึงแง่มุมทางกฎหมายและจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษบุตร

3.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ

งานวิจัยของปณณวัชร อภิชาติเฉลิมรัฐ (2563) ศึกษาการลงโทษทางร่างกาย ในเด็กภายใต้หลัก “ประโยชน์สูงสุดของเด็ก” ตามมาตรา 1567 (2) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทย โดยเปรียบเทียบกับกฎหมายในต่างประเทศ เช่น สกอตแลนด์และเยอรมนี ที่ห้ามการลงโทษทางกายอย่างเด็ดขาด งานวิจัยนี้เสนอแนะให้ปรับปรุงกฎหมายในไทยเพื่อสอดคล้องกับหลักสิทธิเด็กที่เน้นการปกป้องจากการลงโทษที่ไม่เหมาะสม

การศึกษาของกนกวรรณ รุจนเวชช์, บัณฑิต ยงย่วน และ สาวิตรี ทยานศิลป์ (2566) สำรวจทัศนคติของผู้เลี้ยงดูที่มีอายุต่างกัน พบว่า การลงโทษทางกายถูกมองว่ามีความชอบธรรมในกลุ่มผู้เลี้ยงดูรุ่นเบบี้บูมเมอร์ ขณะที่กลุ่มเจนเอเรชันWAY เน้นการใช้วิธีอื่นที่ไม่รุนแรง งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในทัศนคติและประสบการณ์ที่สะท้อนให้เห็นว่าการลงโทษทางกายมีผลกระทบต่อทั้งร่างกายและจิตใจของเด็ก

งานวิจัยของปองทิพย์ ใจเมา (2565) เน้นศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย พบว่าการรับรู้สมรรถนะแห่งตนของผู้ปกครองมีผลต่อพฤติกรรมการเลี้ยงดูที่ไม่ใช้ความรุนแรง งานวิจัยนี้มีความสำคัญในการชี้ให้เห็นว่าปัจจัยทางสังคมและอารมณ์มีผลต่อการเลี้ยงดูที่ปลอดภัยทางกาย

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

งานวิจัยของ Gershoff and Grogan-Kaylor (2016) พบว่าการลงโทษทางกายส่งผลเสียต่อพฤติกรรมและสุขภาพจิตของเด็ก โดยการตีเด็กเชื่อมโยงกับพฤติกรรมก้าวร้าวและปัญหาทางสังคม งานวิจัยนี้เสนอว่าการลงโทษที่ไม่ใช้ความรุนแรงจะมีประสิทธิภาพมากกว่าในการส่งเสริมพัฒนาการที่ดี ส่วนงานวิจัยของ Durrant (2016) นำเสนอแนวทางการเลี้ยงดูเชิงบวกที่ไม่ใช้การลงโทษทางกาย โดยชี้ว่าการลงโทษเชิงบวกช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครองและเด็ก ลดปัญหาพฤติกรรมและส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดี งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการเลี้ยงดูที่ไม่ใช้ความรุนแรงในการพัฒนาเด็ก

4. มุมมองด้านกฎหมายและจริยธรรมของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติ (The UN Convention on the Rights of the Child: UNCRC)

มุมมองด้านกฎหมายในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (UNCRC) กำหนดให้การลงโทษบุตรไม่ว่าจะในรูปแบบใดก็ตามที่ใช้ความรุนแรง ขัดต่อหลักการสำคัญในเรื่องสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็ก โดยข้อ 19 ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กกำหนดให้รัฐภาคีต้องดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อปกป้องเด็กจากความรุนแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจ รวมถึงการลงโทษทางกายในครอบครัว การลงโทษที่อ้างว่า “สมควร” หรือเหมาะสมตามความคิดของผู้ปกครอง จึงถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิพื้นฐานของเด็กในการได้รับการคุ้มครองจากความรุนแรงทุกประเภท (United Nations, 1989) นอกจากนี้ ข้อ 37 ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กยังห้ามการกระทำที่ถือว่าเป็นการปฏิบัติที่ไร้มนุษยธรรมและละเมิดต่อศักดิ์ศรีเด็ก ซึ่งครอบคลุมถึงการลงโทษทางกายเช่นกัน ในส่วนมุมมองทาง

จริยธรรม การลงโทษทางกายไม่เพียงแต่เป็นการลดทอนศักดิ์ศรีของเด็ก แต่ยังขัดแย้งกับหลักการเรื่องความเสมอภาค โดยมองว่าเด็กมีสิทธิเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ในการได้รับการคุ้มครองจากการถูกทำร้ายร่างกายและจากความเห็นทั่วไปฉบับที่ 8 (General Comment No. 8) ของคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิเด็กได้เน้นว่า การลงโทษทางกายทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะรุนแรงเพียงใด ไม่สามารถถือว่าเป็นการลงโทษที่เหมาะสมได้ตามหลักจริยธรรม เพราะละเมิดสิทธิของเด็กในการได้รับการปฏิบัติด้วยความเคารพและปราศจากความรุนแรง (UN Committee on the Rights of the Child, 2006) การใช้วิธีการเลี้ยงดูที่ไม่ใช้ความรุนแรงถือเป็นทางเลือกที่สอดคล้องกับหลักจริยธรรมและความเคารพในสิทธิเด็ก โดยส่งเสริมให้เกิดการสื่อสารและความเข้าใจระหว่างผู้ปกครองและเด็ก แทนการใช้การลงโทษทางกาย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การลงโทษที่เหมาะสมกับบุตร : การวิเคราะห์เชิงลึกในมุมมองทางกฎหมายและจริยธรรม” มุ่งเน้นการศึกษาการลงโทษทางกายของบุตรในบริบทของกฎหมายไทย โดยอิงมาตรา 1567 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งอนุญาตให้ผู้ปกครองลงโทษบุตรได้ “ตามสมควร” พร้อมเปรียบเทียบกับกฎหมายในต่างประเทศที่ห้ามการลงโทษทางกาย เพื่อวิเคราะห์ว่ากฎหมายไทยสอดคล้องกับหลักการสิทธิมนุษยชนตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (UNCRC) หรือไม่ ในเชิงจริยธรรม การวิจัยนี้ใช้ทฤษฎีจริยธรรมแบบหน้าที่นิยม (deontological ethics) ซึ่งให้ความสำคัญกับการเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีของเด็ก และทฤษฎีประโยชน์นิยม (utilitarianism) ที่เน้นผลประโยชน์ระยะยาวของเด็กในการเติบโตโดยปราศจากความรุนแรง นอกจากนี้ งานวิจัยยังวิเคราะห์ถึงผลกระทบทางร่างกายและจิตใจจากการลงโทษทางกาย รวมถึงการเปลี่ยนแปลงในแนวคิดด้านวัฒนธรรมและกฎหมายในสังคมไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การลงโทษที่เหมาะสมกับบุตร: การวิเคราะห์เชิงลึกในมุมมองทางกฎหมายและจริยธรรม” ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเน้นการวิเคราะห์เอกสารทางกฎหมาย ข้อพิจารณาทางจริยธรรม และอิทธิพลทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษทางกาย ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ

1. การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ข้อกฎหมาย และหลักจริยธรรมที่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยการวิเคราะห์เอกสารสำคัญ เช่น กฎหมาย บทความวิชาการ อนุสัญญาระหว่างประเทศ และคำตัดสินของศาล เพื่อทำความเข้าใจมุมมองทางกฎหมายและจริยธรรมในเรื่องการลงโทษเด็ก

2. การเก็บข้อมูล ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้อกฎหมายจากประเทศไทย (เช่น มาตรา 1567) และประเทศต่าง ๆ ที่อนุญาตหรือห้ามการลงโทษทางกาย เช่น สวีเดน สกอตแลนด์ สิงคโปร์ และสหรัฐอเมริกา อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (UNCRC) ซึ่งกำหนดมาตรฐานสากลเกี่ยวกับการห้ามลงโทษทางกาย คำตัดสินของศาล เช่น คดี Ingraham v. Wright ในสหรัฐอเมริกา งานวิจัยและบทความทั้งในและต่างประเทศ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น การวิเคราะห์ทางกฎหมายเปรียบเทียบ ข้อกฎหมายในประเทศต่าง ๆ เพื่อตีความแนวคิด “การลงโทษที่สมควร” และการคุ้มครองสิทธิเด็ก และการวิเคราะห์เชิงจริยธรรม ศึกษาผลกระทบของการลงโทษทางกายต่อศักดิ์ศรีและพัฒนาการของเด็ก โดยอิงจากทฤษฎีจริยธรรม เช่น ประโยชน์นิยมและหน้าที่นิยม

4. การวิเคราะห์กฎหมายเชิงเปรียบเทียบ การศึกษานี้จะเปรียบเทียบกฎหมายของประเทศที่ห้ามการลงโทษทางกายกับประเทศที่ยังอนุญาต เพื่อระบุแนวทางที่เหมาะสมในการปรับปรุงกฎหมายไทยให้สอดคล้องกับมาตรฐานสิทธิมนุษยชนสากล

5. ข้อพิจารณาทางจริยธรรม การวิจัยเน้นการพิจารณาจริยธรรมในการเลี้ยงดู โดยให้ความสำคัญกับสิทธิของเด็กตามหลักการของ UNCRC และส่งเสริมการเลี้ยงดูที่ไม่ใช้ความรุนแรง

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์เชิงลึกเกี่ยวกับมุมมองทางกฎหมายและจริยธรรมในการลงโทษบุตรที่เหมาะสม เปรียบเทียบกฎหมายของประเทศไทยกับต่างประเทศ ดังนี้

1. มุมมองทางกฎหมายและจริยธรรมเกี่ยวกับการลงโทษบุตรในประเทศไทย

ตามบทบัญญัติมาตรา 1567 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อนุญาตให้ผู้ปกครองสามารถลงโทษบุตรได้ตามที่เห็นสมควรเพื่อการอบรมสั่งสอน กฎหมายดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมดั้งเดิมของไทยที่เชื่อว่าการลงโทษทางกายเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการสร้างวินัยให้กับเด็ก สุภาชิต “รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี” สะท้อนถึงแนวคิดที่ยอมรับว่าการลงโทษทางกายเป็นสิ่งจำเป็นในการเลี้ยงดูเด็กให้มีคุณธรรมและปฏิบัติตามอย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตาม แนวคิดการลงโทษที่สมควร ในกฎหมายไทยนั้นยังคงคลุมเครือ โดยไม่ได้กำหนดขอบเขตที่ชัดเจนว่าการลงโทษเช่นใดที่ถือว่า “สมควร” ซึ่งทำให้การตีความขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของศาล ความคลุมเครือนี้อาจเปิดโอกาสให้เกิดการใช้ความรุนแรงเกินควรภายใต้การลงโทษที่อ้างว่าเพื่อการสั่งสอนบุตร ส่งผลให้เกิดความสงสัยในการตีความดังกล่าวจากองค์กรคุ้มครองเด็กและนักสิทธิมนุษยชน

ในเชิงจริยธรรมเกิดข้อถกเถียงอย่างกว้างขวาง กล่าวคือ ด้านหนึ่งกฎหมายไทยและสังคมไทยให้ความสำคัญกับอำนาจของผู้ปกครอง ในขณะที่อีกด้านหนึ่งชุมชนนานาชาติ โดยเฉพาะอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (UNCRC) เน้นการคุ้มครองสิทธิของเด็กในการปลอดจากความรุนแรงทุกรูปแบบ ในข้อ 19 ของอนุสัญญากำหนดให้รัฐต้องปกป้องเด็กจากการถูกทำร้ายทั้งทางร่างกายและจิตใจ แม้ว่าประเทศไทยจะมีความพยายามที่จะปฏิบัติตามมาตรฐานสากล แต่กฎหมายยังคงอนุญาตให้มีการลงโทษทางกายในบางกรณีทำให้เกิดช่องว่างระหว่างแนวปฏิบัติภายในประเทศและมาตรฐานสิทธิมนุษยชนสากล

ในด้านจริยธรรม แนวคิดเรื่องการลงโทษทางกายถือว่าเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีและสิทธิของเด็ก โดยทฤษฎีจริยธรรม เช่น Deontological Ethics ให้ความสำคัญกับการเคารพสิทธิของเด็กมากกว่าการใช้อำนาจของผู้ปกครอง ดังนั้น ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก จึงมีแรงกดดันเพิ่มขึ้นให้ปฏิรูปกฎหมายเพื่อปกป้องเด็กจากความรุนแรงทุกรูปแบบ รวมถึงการลงโทษทางกายด้วย

2. มุมมองทางกฎหมายและจริยธรรมในการลงโทษบุตรในต่างประเทศ

เมื่อพิจารณาในระดับสากลประเทศต่าง ๆ มีมุมมองทางกฎหมายและจริยธรรมที่แตกต่างกันอย่างมากในเรื่องการลงโทษทางกายแก่บุตร บางประเทศมีกฎหมายห้ามการลงโทษทางกายทุกรูปแบบ ขณะที่บางประเทศยังคงอนุญาตให้มีการลงโทษในบางกรณี

2.1 ประเทศที่ห้ามการลงโทษทางกายแก่เด็ก ประกอบด้วย

ประเทศสวีเดน ซึ่งเป็นประเทศแรกในโลกที่ห้ามการลงโทษทางกายในปี 1979 กฎหมาย Child and Parent Code ของสวีเดนกำหนดอย่างชัดเจนว่าผู้ปกครองไม่สามารถใช้การลงโทษทางกายได้ การห้ามนี้เกิดจากความกังวลเกี่ยวกับผลกระทบทางจิตใจที่ยาวนานของการลงโทษทางกายต่อเด็ก และเชื่อว่าเด็กทุกคนควรเติบโตในสิ่งแวดล้อมที่ปราศจากความรุนแรง ในเชิงจริยธรรมสวีเดนยึดหลัก Utilitarianism ซึ่งมุ่งเน้นผลประโยชน์สูงสุดแก่เด็ก โดยปกป้องเด็กจากความรุนแรงทั้งปวง แนวทางนี้ของสวีเดน สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ส่วนประเทศสกอตแลนด์ ได้ออกกฎหมาย Children (Equal Protection from Assault) Act 2019 ที่ห้ามการลงโทษทางกายในทุกกรณี โดยยกเลิกข้อแตกต่างทางกฎหมายที่เรียกว่า “การลงโทษที่สมควร” กฎหมายนี้มีพื้นฐานจากหลักสิทธิมนุษยชนและการที่สกอตแลนด์ต้องการให้กฎหมายภายในสอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งในเชิงจริยธรรม แนวทางของสกอตแลนด์ยึดหลักความยุติธรรม และการปกป้องผู้ที่อ่อนแอ โดยเฉพาะเด็กซึ่งอาจไม่มีความสามารถในการป้องกันตนเองจากการทำร้ายได้ และประเทศฟิลิปปินส์มีกฎหมายที่ปกป้องเด็กจากการใช้ความรุนแรงทางกาย ได้แก่ Anti-Child Abuse Law (Republic Act No. 7610) และ Safe Spaces Act (RA 11313) กฎหมายเหล่านี้สะท้อนถึงความพยายามใน

การส่งเสริมวิธีการเลี้ยงดูที่ไม่ใช้ความรุนแรง ในเชิงจริยธรรมฟิลิปปินส์มุ่งเน้นไปที่หลักการผลประโยชน์สูงสุดของเด็กซึ่งเป็นหัวใจขอ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

2.2 ประเทศที่อนุญาตให้มีการลงโทษทางกายแก่เด็ก ประกอบด้วย

ประเทศสิงคโปร์ ที่ยังคงอนุญาตให้มีการลงโทษทางกายในบ้านและโรงเรียน โดยมีการกำหนดว่าการลงโทษต้องอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม การลงโทษทางกาย เช่น การตีเยียนตี เป็นสิ่งที่กฎหมายยอมรับในสิงคโปร์ ตราบเท่าที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรง ในเชิงจริยธรรม แนวทางของสิงคโปร์เป็นการสร้างสมดุลระหว่างการรักษาวินัยและการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็ก แต่ก็ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์จากกลุ่มสิทธิมนุษยชน ที่มองว่าการลงโทษทางกายละเมิดศักดิ์ศรีของเด็กและสร้างวัฒนธรรมความรุนแรง ในขณะที่ประเทศมาเลเซีย มีลักษณะอย่างเดียวกันกับสิงคโปร์ กล่าวคือ มาเลเซีย อนุญาตให้มีการลงโทษทางกายในบ้านและโรงเรียน โดยมองว่าการลงโทษทางกาย เป็นส่วนหนึ่งของการอบรมบุตรเพื่อควบคุมพฤติกรรม แต่ยังมีการเรียกร้องจากองค์กร สิทธิมนุษยชนให้ปฏิรูปกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิเด็กให้มากขึ้น ในเชิงจริยธรรม แนวทาง ของมาเลเซียยังมีข้อขัดแย้งเมื่อเปรียบเทียบกับหลักการในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ส่วนประเทศสหรัฐอเมริกา กฎหมายเกี่ยวกับการลงโทษทางกายแตกต่างกันไปในแต่ละ รัฐ บางรัฐอนุญาตให้มีการลงโทษทางกายในบ้านและโรงเรียน ในขณะที่บางรัฐได้ออก กฎหมายห้ามอย่างเข้มงวด แต่ยังคงมีข้อถกเถียงกันในเชิงจริยธรรมเกี่ยวกับสิทธิของ ผู้ปกครองและสิทธิของเด็ก แต่อย่างไรก็ตาม สหรัฐอเมริกาไม่ได้เป็นภาคีสมาชิก อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก จึงอาจทำให้แรงกดดันในการปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับ อนุสัญญามีน้อยกว่าในประเทศที่เป็นภาคีสมาชิก

3. การเปรียบเทียบมุมมองทางกฎหมายและจริยธรรมในการลงโทษบุตร ระหว่างประเทศไทยและต่างประเทศ

การเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับประเทศต่าง ๆ พบว่ามีความแตกต่าง อย่างมากในแนวทางการลงโทษบุตร ประเทศที่ห้ามการลงโทษทางกาย คือ ประเทศ สวีเดน สกอตแลนด์ และฟิลิปปินส์ ให้ความสำคัญกับ สิทธิเด็ก และการคุ้มครองเด็ก

จากความรุนแรงทุกประเภท กฎหมายในประเทศเหล่านี้สอดคล้องกับหลักการของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก และเน้นการเลี้ยงดูเชิงบวกที่ปราศจากการใช้ความรุนแรงในเชิงจริยธรรม ประเทศเหล่านี้ยึดหลักการ การไม่ใช้ความรุนแรง และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็ก โดยให้ความสำคัญกับความเป็นอยู่ที่ดีของเด็กเป็นอันดับแรก ในทางตรงกันข้าม ประเทศไทย สิงคโปร์ มาเลเซีย และสหรัฐอเมริกายังคงอนุญาตให้มีการลงโทษทางกายภายใต้ขอบเขตของ “การลงโทษที่สมควร” ซึ่งเน้นความสำคัญของอำนาจผู้ปกครองและการสร้างวินัยตามประเพณี อย่างไรก็ตาม ในเชิงจริยธรรมแนวทางเหล่านี้ทำให้เกิดข้อขัดแย้ง โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานสิทธิมนุษยชนสากลที่เรียกร้องให้มีการยุติการลงโทษทางกาย เพื่อปกป้องศักดิ์ศรีและสิทธิของเด็ก

อภิปรายผล

ผลการศึกษาจากงานวิจัยแสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งระหว่างวิธีการลงโทษแบบดั้งเดิม เช่น การลงโทษทางร่างกาย และมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในประเทศไทยการลงโทษทางร่างกายยังคงได้รับการยอมรับทางวัฒนธรรม และมักถูกมองว่าเป็นเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการอบรมสั่งสอนเด็ก ดังจะเห็นได้จากสุภาษิตที่ว่า “รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี” อย่างไรก็ตาม บรรทัดฐานทางวัฒนธรรมนี้เริ่มไม่สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (UNCRC) ที่เรียกร้องให้ยกเลิกการลงโทษทางร่างกายโดยสมบูรณ์เพื่อปกป้องสวัสดิภาพทางกายและจิตใจของเด็ก

ประเทศสวีเดนได้ดำเนินการอย่างเด็ดขาดในการห้ามการลงโทษทางร่างกาย ซึ่งมีรากฐานมาจากหลักการทางจริยธรรมที่ให้ความสำคัญกับศักดิ์ศรีและสิทธิของเด็ก กฎหมายห้ามการลงโทษทางร่างกายของสวีเดนในปี ค.ศ. 1979 สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างสำคัญไปสู่การเลี้ยงดูเด็กที่ยึดหลักสิทธิมนุษยชน โดยเน้นการใช้วิธีการอบรมสั่งสอนแบบไม่ใช้ความรุนแรง ซึ่งส่งเสริมการพัฒนาทางบวกในระยะยาวของเด็ก ในทำนองเดียวกันการปฏิรูปกฎหมายในสกอตแลนด์ได้นำไปสู่แนวทางการเลี้ยงดูบุตร

แบบไม่ใช้ความรุนแรง ซึ่งแสดงให้เห็นความสำคัญของการทำให้กฎหมายภายในประเทศ สอดคล้องกับหลักการของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กที่ให้ความสำคัญกับผลประโยชน์สูงสุดของเด็ก

ในทางตรงกันข้ามกฎหมายของประเทศไทยยังคงเป็นแบบอนุรักษ์นิยม ในประเด็นการลงโทษทางกายแก่บุตร แม้ว่าจะมีความพยายามในการปรับปรุงกฎหมาย ของไทยให้สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งไทยเป็นภาคีสมาชิก แต่การยอมรับ ทางวัฒนธรรมต่อการลงโทษ “ที่สมควร” ยังคงมีอยู่ ความคิดเรื่องการลงโทษที่สมควรนี้ ก่อให้เกิดความคลุมเครือ ทำให้เกิดการตีความที่แตกต่างกันในคำตัดสินของศาล ซึ่งสร้างความไม่แน่ใจเกี่ยวกับการใช้อำนาจโดยมิชอบและความเสี่ยงต่อการทำร้ายเด็ก ข้อเสนอ แก่ไขเพิ่มเติมในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทย โดยเฉพาะการเพิ่มมาตรา 1567/1 ในงานวิจัยของ ปณณวัชร อภิโชติเฉลิมรัฐ (2563) ที่ศึกษาเรื่อง หลักประโยชน์ สูงสุดของเด็กกับการลงโทษทางร่างกายตามสมควร มุ่งเน้นการศึกษาประเด็นการใช้สิทธิ ในการลงโทษทางร่างกายเด็กภายใต้แนวคิด “ประโยชน์สูงสุดของเด็ก” ตามมาตรา 1567 (2) ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทย โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบกับ กฎหมายและแนวคิดในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องสิทธิเด็กจากการลงโทษ ทางร่างกาย รวมถึงประเทศที่มีการปฏิรูปกฎหมายเพื่อห้ามการลงโทษดังกล่าว เช่น สกอตแลนด์และเยอรมนี ซึ่งมีการคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญที่สุด มีเป้าหมายเพื่อตอบสนองความกังวลเหล่านี้ โดยกำหนดให้ชัดเจนว่าการกระทำใดที่ไม่ ถือว่าเป็นการลงโทษที่เหมาะสม และทำให้กฎหมายสอดคล้องกับหลักการของ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กมากขึ้น

ในทางจริยธรรม ผลการวิจัยทั้งในและต่างประเทศแสดงให้เห็นอย่างต่อเนื่อง ถึงผลกระทบทางจิตวิทยาที่เป็นอันตรายของการลงโทษทางร่างกายต่อเด็ก งานวิจัย แสดงให้เห็นว่าการลงโทษทางร่างกายอาจทำลายศักดิ์ศรีของเด็ก ทำลายสุขภาพจิต และนำไปสู่ผลลัพธ์ระยะยาวที่เป็นลบ เช่น ความก้าวร้าว พฤติกรรมต่อต้านสังคม และความเป็นอยู่ที่ดีทางจิตใจที่ลดลง กรอบจริยธรรม เช่น จริยธรรมแบบหน้าที่นิยม

(deontological ethics) ซึ่งเน้นถึงศักดิ์ศรีและสิทธิของปัจเจกบุคคล และจริยธรรมเชิงคุณธรรม (virtue ethics) ซึ่งส่งเสริมลักษณะนิสัยทางศีลธรรมและการไม่ใช้ความรุนแรง ทั้งสองแนวคิดนี้ต่างก็ได้แย้งการใช้การลงโทษทางร่างกาย มุมมองเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่าเด็กควรได้รับการปฏิบัติด้วยความเคารพ และวิธีการเลี้ยงดูที่ไม่ใช้ความรุนแรงไม่เพียงแต่จะมีประสิทธิภาพมากกว่า แต่ยังเหนือกว่าในทางศีลธรรมด้วย

มุมมองทางจริยธรรมนี้มีความแตกต่างอย่างชัดเจนจากเหตุผลดั้งเดิมที่สนับสนุนการลงโทษทางร่างกายในสังคมไทย ซึ่งมักให้ความสำคัญกับการคงไว้ซึ่งอำนาจของผู้ปกครองและการรักษาวินัยในครอบครัว อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาของ Gershoff and Grogan-Kaylor (2016) แสดงให้เห็นว่าการลงโทษทางร่างกายไม่เพียงแต่ไม่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาการของเด็ก แต่ยังเพิ่มความเสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพจิตและพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น งานวิจัยทั้งในระดับประเทศและต่างประเทศจึงสนับสนุนให้มีการปฏิรูปกฎหมายในประเทศไทย โดยเน้นการส่งเสริมการเลี้ยงดูที่ไม่ใช้ความรุนแรงและยึดหลักสิทธิมนุษยชน ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานทางจริยธรรมและกฎหมายระหว่างประเทศที่มุ่งคุ้มครองเด็กจากการถูกละเมิด

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาการลงโทษที่เหมาะสมกับบุตร : การวิเคราะห์เชิงลึกในมุมมองทางกฎหมายและจริยธรรม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ประเทศไทยควรแก้ไขมาตรา 1567 ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยกำหนดขอบเขตที่ชัดเจนเกี่ยวกับการลงโทษบุตร เพื่อป้องกันการใช้ความรุนแรงเกินสมควร และสอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (UNCRC) ที่ไทยเป็นภาคีสมาชิก

1.2 ควรพิจารณาการห้ามการลงโทษทางกายโดยสิ้นเชิง ตามตัวอย่างของประเทศที่ห้ามการลงโทษทางกายอย่างเด็ดขาด เช่น สวีเดนและสกอตแลนด์ ซึ่งเน้นการปกป้องสิทธิเด็กจากความรุนแรง

1.3 ควรณรงค์สร้างความตระหนักรู้แก่สาธารณชน เกี่ยวกับผลกระทบทางลบของการลงโทษทางกายต่อพัฒนาการของเด็ก และส่งเสริมการเลี้ยงดูที่ไม่ใช้ความรุนแรง โดยผ่านสื่อสาธารณะและการจัดกิจกรรมทางการศึกษา

1.4 ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดอบรมปฏิบัติการและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครอง เกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงดูแบบไม่ใช้ความรุนแรง เพื่อช่วยให้ผู้ปกครองสามารถปรับใช้แนวทางการเลี้ยงดูที่มีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับผลกระทบระยะยาวของการลงโทษทางกายต่อพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจของเด็กในประเทศที่ห้ามและอนุญาตการลงโทษทางกาย

2.2 ศึกษาปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการยอมรับการลงโทษทางกาย เพื่อให้เข้าใจถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม และสร้างแนวทางการปฏิรูปกฎหมายที่สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย

2.3 ควรพัฒนาเครื่องมือในการประเมินผลกระทบของการเลี้ยงดูแบบไม่ใช้ความรุนแรง เพื่อเสนอแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการเลี้ยงดูที่เคารพสิทธิเด็กและส่งเสริมพัฒนาการในเชิงบวก

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ รุจนเวชช์, บัญญัติ ยงย่วน และ สาวิตรี ทยานศิลป์. (2566). การศึกษาการลงโทษทางร่างกายในเด็กของผู้เลี้ยงดูต่างช่วงวัย. *วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม*, 7(11), 347-357.
- ปองทิพย์ ใจเมา. (2565). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย อำเภอสี จังหวัดลำพูน* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ปิ่นณวัชร อภิชาติเฉลิมรัฐ. (2563). *หลักประโยชน์สูงสุดของเด็กกับการลงโทษทางร่างกายตามสมควร* [วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Ainsworth, M. D. S. (1979). Infant–Mother Attachment. *American Psychologist*, 34(10), 932–937.

Council of Europe. (2001). *Physical Punishment of Children: Global Progress*. <https://www.coe.int>.

Durrant, J. E. (2016). *Positive Discipline in Everyday Parenting*. Save the Children.

Durrant, J. E., & Ensom, R. (2012). Physical Punishment of Children: Lessons from 20 Years of Research. *Canadian Medical Association Journal*, 184(12), 1373–1377.

Elliott, C., & Quinn, F. (2016). *Criminal Law*. Pearson Education.

Gershoff, E. T. (2013). Spanking and child development: We Know Enough Now to Stop Hitting Our Children. *Child Development Perspectives*, 7(3), 133–137.

Gershoff, E. T., & Grogan-Kaylor, A. (2016). Spanking and Child Outcomes: Old Controversies and New Meta-Analyses. *Journal of Family Psychology*, 30(4), 453–469.

Gilligan, C. (1982). *In a Different Voice: Psychological Theory and Women's Development*. Harvard University Press.

Global Initiative to End All Corporal Punishment of Children. (2021). *Global Progress*. <https://endcorporalpunishment.org/countdown/>

Hickman & Rose. (n.d.). *The Demise of 'Reasonable Chastisement': Will We See a Smack Ban in England?*.

<https://www.hickmanandrose.co.uk>

Law Society of Scotland. (n.d.). *What is Reasonable Chastisement?*.

<https://www.lawscot.org.uk>

Lenta, P. (2012). Corporal Punishment of Children. *Social Theory and Practice*, 38(4), 689–716.

Lerman, D. C., & Vorndran, C. M. (2002). On the Status of Knowledge for Using Punishment: Implications for Treating Behavior Disorders. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 35(4), 431–464.

Tan, D. (2018). The Legal and Cultural Boundaries of Reasonable Chastisement in Singapore. *Singapore Journal of Legal Studies*, 35(2), 24–42.

UN Committee on the Rights of the Child. (2006). *General Comment No. 8: The Right of the Child to Protection from Corporal Punishment and Other Cruel or Degrading Forms of Punishment*. CRC/C/GC/8.

UNICEF. (2014). *UNICEF Annual Report 2014*.

https://www.unicef.org/publications/files/UNICEF_Annual_Report_2014.pdf

UNICEF. (2020). *Corporal Punishment and Children's Rights in ASEAN: A Call for Action*. <https://www.unicef.org/eap/reports/corporal-punishment-childrens-rights-asean>

United Nations Convention on the Rights of the Child. (1989). *UNCRC. United Nations Treaty Collection*.

[https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY & mtdsg_no=IV-11&chapter=4&clang=en](https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=IV-11&chapter=4&clang=en)

Authors

Dr. Juntratip Sukhum

Faculty of Law, Thaksin University

Songkhla 90000

Tel: 06-4419-8995 Email: juntratip@tsu.ac.th

Asst. Prof. Dr. Nonglak Arnee

Law Program, Faculty of Humanities and Social Sciences,

Phetchabun Rajabhat University

83 Moo 11, Sadiang Sub-district, Mueang Phetchabun District,

Phetchabun 67000

Tel: 06-4419-8995 Email: nongarnee@yahoo.com